

kamarákat, amelyek ma idegen impérium alatt vannak, de lélekben együtt ünnepelnek a szegedi kamarával. Nagy szeretettel köszöntötte a főtítkárt Vékés Bertalan bankigazgatót, aki ötven évvel ezelőtt az első tisztikarnak tagja volt. Hisztórikum gyauánt említette föl, hogy a szegedi kamara volt az, amely a kommun idején a magyar érdekképviseleti élet jogfolytonosságát fönntartotta. S a kamarák ismét kezdik végezni a válságos idők áldozatos hivatását, az ipari üzemek zavartalan működésének biztosítását, az anyagszükséglet fedezését, a közellátást.

Varga József dr.: „Üdvözlöm mind az öt kamarát”

Altalános figyelem közepette mondotta el Varga József dr. ipar- és kereskedelemügyi miniszter beszédét.

— Ötven évvel ezelőtt — mondotta — amikor a szegedi kamara megalakult, mások voltak a gazdasági és politikai viszonyok, mint ma. A gazdasági szabadság virágában volt, nem törtyosultak viharfelhők, nem volt szükség gazdasági megköltötségre. A szegedi kamarával együtt négy másik kamara is alakult; a besztrecbányai, győri, marosvásárhelyi és a nagyváradi. A mai ünnepen

meleg szívvel és őszinte jókívánságokkal üdvözlöm mind az öt Kereskedelmi és Iparkamarát.

— Nemcsak az idő változott azóta — folytatta Varga miniszter —, hanem kicserélődtek az emberi arcok is. Azok közül, akik 1890-ben a kamara alapításánál, mint résztvevők jelenvoltak, márcsak Vékés Bertalan van életben, akit ebből az alkalomból üdvözlök és őszinte jókívánságomat fejezem ki. Megváltoztak a gazdasági viszonyok, politikai viszonyok, országhatárok, kicserélődtek a személyek, de

fiatalos alkalmazkodó képességgel el tovább a magyar kereskedelmi és iparkamarai intézmény.

Ebből látszik, hogy azok az alapelvek, amelyeken a kamarai intézmény fölépült, jól beváltak.

A miniszter ezután elmondotta, hogy az utóbbi években a kamarák hatásköre kibővült. Ma már a kamarák végzik a kisipari és kereskedelmi kölcsönakciót, a mestervizsgákat és ipari továbbképző tanfolyamokat vezet s nagy szerepük van a kamaráknak a legkisebb munkabér és leghosszabb munkaidő megvalósítása körül is. Új középös-

tály kifejlődését segíti elő az önállósítási alap és a mostani helyzetben az anyagellátás és ármegállapítás terén a gazdaságilag gyengébb egységek védelmét is a kamarák látják el. Végül Varga miniszter az Isten áldását kérte a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara további működésére.

„Ebből a városhól fog k'szározní Európa szabadsága”

Vitéz Gyulay Tibor dr., a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara főtítkára az egész magyar kereskedelmi és iparkamarai intézmény nevében mondott figyelemreméltó beszédet. Részletesen kitért arra, hogy a szegedi kamarát a budapesti kamara területéből hasították ki és Baross Gábor minden kamarától azt kívánta, hogy véleményét fönntartás nélkül nyilvánítsa. A véleménynyilvánítás szabadsága az alapja a szegedi gondolatnak is; a higgadt magyar életfölfogás gazdaságpolitikánk cselekvési szabálya. Kossuth Lajos 1849 július 12-én már kifejezésre juttatta ezt a szegedi gondolatot, amikor azt mondotta: „Ebből a városhól fog kisugárzani Európa szabadsága”. Hetven évvel később ez a város volt az, amely a szellemi szabadság ellen törő kommunista világrenddel szembeállott s ez a város indított el egy olyan mozgalmat, amely azóta Európa izzó fontossága kérdésévé vált.

Üdvözlő beszédek

Fapp József, az IPOK elnöke a kamarai kerület ipartestületei nevében, Telek Andor a kereskedelmi testületek nevében mondott üdvözlő szavakat. Galó József dr. egyetemi rektor a tudomány és ipar kapcsolatát fejtegette és fölemlítette a nagyipar tudományos támogatásának óriási jelentőségét. Gesztelyi Nagy László a gazdasági kamarák, Haggenmacher Henrik a GyOSZ, Görgey István ny. miniszteri osztályfőnök az Országos Ipari Egylet és a Magyar Kereskedelmi Csarnok, Kresz Károly 350 pénzügyet és bank nevében, Kobulszky Károly a közérdekeltségek fölügyeleti hatósága nevében, Miklós Ferenc dr. a budapesti Baross Szövetség nevében, Radnai Mikes dr., a szegedi hivatásszervezet nevében üdvözlötte a jubiláló Kereskedelmi és Iparkamarát.

Az üdvözlések elhangzása után Rainer Ferenc elnök bezárta a diszközygyűlést, majd fölhangzott a Himnusz, amelyet az ünneplő közönség fölállva énekelt.

Európának ezen a területén csak a magyar lelkület teremthet egységes államformát és békét

Délben a Hungária-kávéház termében 400 főtékes bankett volt. A banketten résztvettek az ünnepségre érkezett előkelő vendégek, valamint a szegedi társadalom színe-java. A pohárköszöntők sorát Rainer Ferenc elnök nyitotta meg és vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóra üritette poharát, Pongrácz Albert gázgyári igazgató, kamarai alelnök pohárköszöntőjében megállapította, hogy a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara sikerrel letette az érettségi vizsgát és a legjobb minősítéssel kerülhet a főiskolára...

Varga József dr. miniszter mondott ezután pohárköszöntőt. Megköszönte a személyének szóló üdvözléseket és sorban válaszolt a beszédekben fölvetett kérdésekre.

— A kamarai reform 41 év óta nem valósult meg, de ha mostanáig vártunk, akkor még várhatunk rövid ideig. A kormányzat ezen a téren a legrövidebb időn belül elhatározó lépésre készül. De nem lehet az egész gazdasági életet minden részében föllorgatni. Az átszervezéshez

semmiféle idegen mintát nem szabad használni, mert idegen minta utánzása tartós eredményt nem hozhat. A magyar ember jellemével és szabadságszeretetével semmiféle oktroj és ököl össze nem egyeztethető. A magyar ember gondolkodását semmiféle kényszerbe nem lehet beszorítani.

Az átszervezést tehát, a magunk módján, a magyar lelkiség alapján magyarul kell megoldani.

— A szövetségzeket íránt elismeréssel adózom folytatta rendkívül érdekes beszédét a miniszter —, ha saját területükön működnek. De meg kell mondanom, hogy

fontosabbnak tartom az egyéni invenciót. Nagyobb és biztosabb magyar gazdasági élet az egyéni munkán keresztül érhető el.

A szövetkezet válságos helyzetbe kerülhet s akkor segíteni kell, de a magángazdaság alapjai biztosabbak. Azért dolgozunk, hogy

a magyar ne csak szynlódó kiscgazda és altiszt legyen ebben az országban, hanem vezető réteg.

Ebben a munkában és a küzködő, a gondok között élő kereskedő és iparos egyéni munkáját nem tudom nélkülözni, sőt minden erőmmel támogatom őket.

— Amikor a kereskedői haszonkulcs kérdésével foglalkozom, nem csatlakozom a demagógiához, amely a kereskedőtársadalmat vérszipolyozó rétegnek bélyegzi. A kereskedelemre szükség van! A közelmúltban történtek szigorú intézkedések, de ez csak intő példa volt, mert a kereskedőnek tudni kell a haszonkulcsot alkalmazni, tudni kell, hogy hol kezdődik az árdragítás és hol végződik a kereskedő tisztességes haszna. Meggyőződésem, hogy

Európának ezen a területén csak a magyar lelkület teremthet egységes államformát és békét.

A kormány intézkedéseit nem gyűlölet és nem a bosszu vezérelte, hanem a »pro magyar« gondolat. Humanizmus csak elsősorban az árnyékos oldalon élő magyarságnak szól. A gazdasági életben átveszünk vért a gyengébb és vértelenebb egyed számára s ebből

az átalakulásból megbékélt, izmosabb Magyarországnak kell kialakulnia, amelyben mindenkinek, aki magyar és elsősorban a magyarságért dolgozik nagyobb darab kenyeret kell kapnia.

Varga miniszter szavait sokszor szakította félbe éljenzés és tapsvihar.

A miniszter után Barczy Gábor, a budapesti kamara alelnöke és Radó Rezső, a debreceni

Kereskedelmi és Iparkamara főtítkára mondott még pohárköszöntőt.

Az ebéd után Varga József miniszter és a kíséretében levő minisztériumi vendégek különvontan visszatértek Budapestre.

A diszközygyűlés és ünnepi ebéd körültkintő és figyelmes megrendezésében a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara egész tisztikara és személyzete résztvevett. A fáradságos munkát Tonelli Sándor dr. főtítkárt, Cserzy Mihály dr. ügyvezető-titkárt, Pleskó András titkárt és Ikrényi Bertalan dr. fogalmazó irányította s így elsősorban az ő érdemük a kamara jubileumi ünnepségnek zavartalan és fölemelő sikere.

A Dugonics-Társaság ülése

(A Délmagyarország munkatársától) Vasárnap délután 17 órai kezdettel rendezte meg a Dugonics-Társaság 323. ülését a városháza nagytermében. Várady Imre dr. professzor, a Dugonics-Társaság elnöke betegsége miatt nem jelenhetett meg az ülésen s így Banner János dr. professzor, a Dugonics-Társaság igazgatósági tagja nyitotta meg az ülést. A megnyitó bevezető szavaiban Banner János dr. szeretettel köszöntötte az ötvenéves fönnállását ünneplő szegedi Kereskedelmi és Iparkamarát, amely mindig tanujelét adta megértő rokonszenvének a kulturális célkitűzésekért munkálkodó Dugonics-Társasággal szemben.

Az ülés első előadója Greguss Pál főiskolai tanár volt, aki »Élettér és haza« címmel foglalkozott a ma oly divatos élettér fogalmával, a természetvizsgáló érdekes és értékes megfigyelésinek szemszögéből. Greguss Pál dr. speciális térképekkel alátámasztott előadása bevezetésében kifejtette, hogy az élettér fogalmát a természet változatlan és örök törvényei pontosan meghatározzák és a természet büntetlenül soha sem állítható politikai érdekek szolgálatába. Az előadó fölvetette a kérdést: vajon az élettér és haza fogalma üres frázisok-e, vagy a természetből belénkoltott ösztön megnyilvánulása? Érdekes és mindvégig lebilincselő előadásában behozonyította, hogy az élettér, vagy haza fogalma nem emberi alkotás, hanem a természet alkotta úgy az emberrel s minden élőlénytel, hogy bizonyos életlehetőségek között tudjon csak fejlődni és gyarapodni. Megkapó példákkal és természetrajzi tételekkel igazolta, hogy minden élőlénynek megvan a maga élettére s erről az élettérről csak akkor lehet ki-szorítani, ha az életakarás tüze lankadni kezd benne. Greguss Pál dr. azzal fejezte be határos és ismeretgyarapító előadását, hogy Magyarország a magyarok élettére és soha nem adjuk oda kívülről becsont elemeknek. Ezen a területen, amelyet az Uristen is a magyaroknak teremtett, csak a magyar fajta élhet, fejlődhet és gyarapodhat.

A közönség lelkesen megtapsolta a kitűnő előadót, majd Ditrói Gábor dr. professzor ezuttal mutatkozott be, mint poéta a közönségnek. Néhány egyszerű, megragadó, dallamos és kedves rímekben csendülő verset olvasott föl a hallgatóság őszinte, kitörő tetszése mellett. A »Köszöntés« szimbólikus poéta-vallomása, a »Fiam-hoz« tiszta, üde és áradó szeretettől könnyes hangjai, az »Éjle« komorabb színei és az »Agyag-Máriához« anyai szeretetet magasztaló szépsége sokáig visszacsengett a hallgatóság lelkében.

Témájánál fogva is rendkívül érdekes, magasszínvonalú előadás zárta be az ülést: Kozáky István dr. kegyesrendi tanár a magyarok ősvallásának nyomait kutatta a finn-ugor, germán és észti mitológiai elemekben. Az összehasonlító vallástörténet alapvonalaín indult el Kozáky István dr. értékes és nagyvonalú kutatómunkájában, amelynek néhány eredményét tárta föl a hallgatóság előtt. Érdekes példákkal és mitológiai történetekkel illusztrálta előadását, amelyben a kimutatta az ősvallások egvező alapvonásait s az egy Istennek három megnyilvánulási formáit, amely föllelhető a germán, finn-ugor s a magyar ősvallások történetében. Színes, részleteiben is nagy-szerűen kidolgozott előadásának végső kicsengése a magyar ősvallásnak az a keresztényi alapvonása volt, hogy a jó mindig győzedelmeskedik a rossz fölött. Ez a minden más mitológiától elütő erkölcsi alap tette képessé a magyarságot a keresztény hit tökéletes befogadására.

Banner János dr. zárta be az ülést bejelentve, hogy a Dugonics-Társaság következő ülése február 25-én lesz. Előadók: Baranyi György dr. és Tonelli Sándor dr.